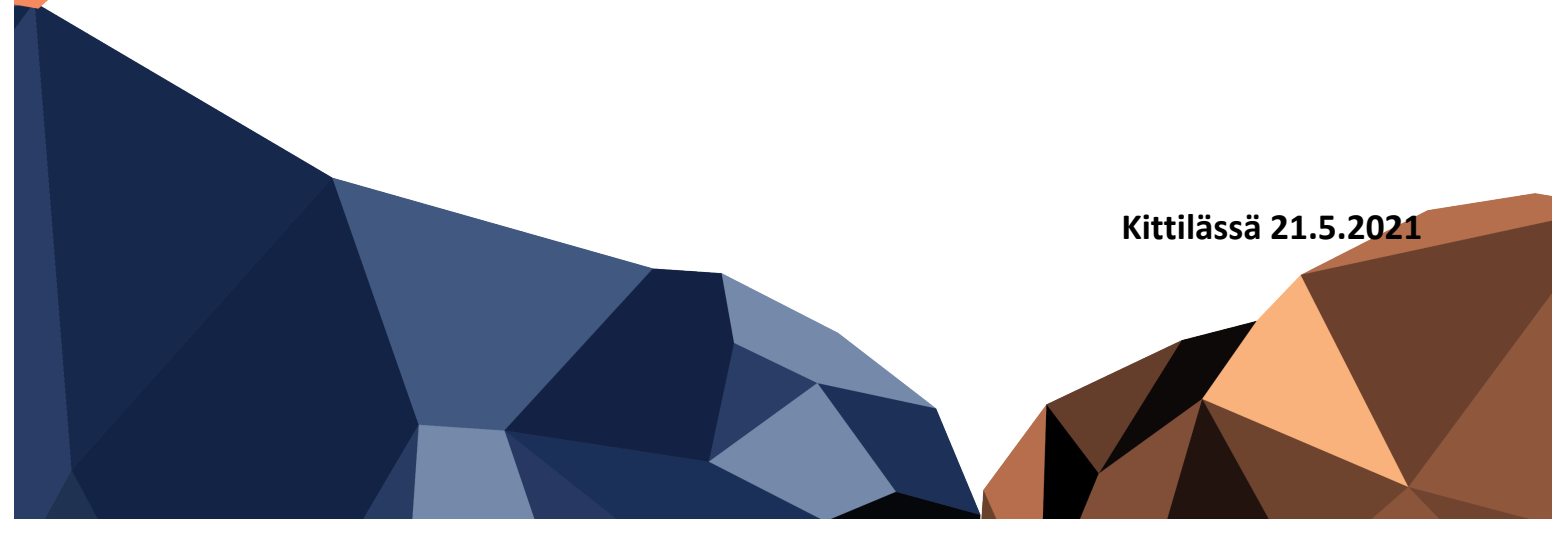

KITTIILÄ

Arviointikertomus 2020

Kittilässä 21.5.2021

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	3
2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN TAKIA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI ...	4
3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	4
3.1. Strategiset tavoitteet.....	4
3.2. Toiminnalliset tavoitteet.....	5
3.2.1 Tavoitteiden toteutuminen painopistealueella	5
Vapaan sivistystyön lautakunta.....	5
<i>Kirjastotoimi</i>	5
<i>Liikuntatoimi</i>	6
<i>Nuorisotoimi</i>	7
<i>Kulttuuritoimi</i>	7
<i>Revontuliopisto</i>	8
<i>Lautakunnan kokonaisuus</i>	8
Tekninen lautakunta	9
Rakennus- ja ympäristölautakunta.....	10
Kideve -elinkeinopalvelut	11
3.2.2 Muiden tavoitteiden toteutuminen.....	11
Kunnanhallitus.....	11
Sosiaali- ja terveystoimi.....	11
Koululautakunta.....	12
3.3. Taloudelliset tavoitteet	13
3.4 Investoinnit	15
4. HENKILÖSTÖ.....	15
5. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	15
Levin Ski Resort Ltd.....	15
Konsernin kokonaisuus.....	16
6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISEN ARVIOINTI	17
7. SISÄINEN VALVONTA, RISKIEN HALLINTA JA KONSERNIVALVONTA	17
8. YHTEENVETO.....	17

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, **ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla**, arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Kittilän kunnanvaltuusto on valinnut tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2017-20 seuraavat henkilöt:

jäsen	varajäsen
Salmi Jukka puheenjohtaja	Pääkkölä Eveliina (-22.1.2018) Siitonen Esa (22.1.2018-)
Nevalainen Paula vpj	Rauhala Esa (-22.1.2018) Aaro Granroth (22.1.2018-)
Autti Annikki (-31.12.2018) Lehtonen Minna (1.1.2019-)	Lehtonen Minna (-31.12.2018) Toivola Ritva (21.1.2019-)
Jauhojärvi Pirkko Kangas Pentti (-22.1.2018) Ylläsjärvi Esa (22.1.2018-)	Autto Mervi Ylläsjärvi Esa (-22.1.2018) Mertaniemi Hannu (22.1.2018-26.2.2018) Outi Marttila (26.2.2018 -16.12.2019) Taru Sieppi (16.12.2019-)
Poti Jukka	Rantanen Jorma

Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja Risto Hyvönen HT, JHT.

Tarkastuslautakunta on syksyllä 2017 laatinut arviointisuunnitelman toimikaudekseen. Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina vuonna 2020 tekninen toimi, elinkeinopalvelut ja sivistystoimen alaisista toiminnoista vapaa-aikaan liittyvät palvelut. Konserniyhteisöistä lautakunnan painopistealueena on Levin Ski Resort Ltd.

Arvioinnin suorittamiseksi lautakunta on kokoontunut yhteensä 6 kertaa, kuullut toiminnasta vastaavia viranhaltijoita ja tutustunut mahdollisuuksien mukaan arvioitavia toimintoja koskeviin vertailutietoihin. Esteellisyydet on lautakunnan toiminnassa otettu huomioon.

Kunnanhallitus on hyväksynyt tilinpäätöksen ja siihen sisältyvän toimintakertomuksen 30.3.2021. Toimintakertomus on osaltaan ollut arvioinnin pohjana.

2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN TAKIA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Vuoden 2019 arviointikertomus on merkitty tiedoksi kunnanvaltuustossa 22.6.2020. Valtuusto velvoitti kunnanhallituksen ja lautakunnat käsittelemään arviointikertomuksen ja antamaan vastineet kertomuksen havaintoihin sekä **raportoimaan valtuustolle kuluvan vuoden lokakuun loppuun mennessä** havaintojen aiheuttamista toimenpiteistä. Hallitus on käsitellyt arviointikertomuksesta annetut vastineet 6.10.2020 ja ne on saatettu valtuustoon 26.10.2020. Arviointikertomus on käsitelty tarkastuslautakunnan esittämässä ja valtuuston päättämässä aikataulussa.

Tarkastuslautakunnan esille tuomiin havaintoihin ja kannanottoihin on vastattu asianmukaisesti, havaitut epäkohdat on luvattu korjata ja ottaa kehittämisehdotukset huomioon. Tarkastuslautakunta seuraa luvattujen toimenpiteiden täytäntöönpanoa.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1. Strategiset tavoitteet

Kittilän kunnan strategia on hyväksytty valtuustossa 20.8.2018. Strategian toteutumista ei ole vielä käsitelty toimintakertomuksessa sivuilla 34-35. Toimintakertomuksen mukaan strategisten painopisteiden toteutumisessa on edistytty, mutta arvioinnin pohjana ovat hyvin rajoitetusti strategiassa esitetyt mittarit.

Tarkastuslautakunta

Kunnan strategia tulee vahvistaa valtuustokausittain. Nykyinen strategia on voimassa vuoteen 2025 ja sen lähtökohdat eivät ole menettäneet ajankohtaisuuttaan. Nykyisen strategian toimeenpano ja konkretisointi on vielä kesken, joten sen päivittäminen uuden valtuuston strategiaksi ilman konsulttiapua on suotavaa.

Strategiaan sisältyviä eri toimialoja sivuavia konkreettisia mittareita lautakunta arvioi mahdollisuuksien mukaan toimialojen arvioinnin yhteydessä.

Yleisestä kehityksestä kuvaavista luvuista asukasluku vähentyi 17 henkilöllä vuonna 2020. Valtuustokauden aikana asukkaiden määrän kasvu on ollut 51. Yleistä kehitystä on seuraavassa tarkasteltu suhteessa työllisyyskehitykseen.

	Työttömien osuus työvoimasta %							
	2015	2016	2017	2018	2018	2019	2020	muutos %
Kittilä	14,6	13,7	12,4	10,6	10,6	9,7	17,8	+8,1
Lappi	16,7	16,0	14,1	11,9	11,9	11,0	14,7	+3,7
Koko maa	13,4	13,2	11,5	9,7	9,7	9,2	13,0	+3,8

Työllisyystilanne heikentyi poikkeuksellisesti Kittilässä vuonna 2020. Työllisyystilanne oli parempi kuin Lapin kunnissa keskimäärin, mutta se oli koko maan tilannetta heikompi.

Tarkastuslautakunta

Yleisten kehitysindikaattoreiden perusteella Kittilän kehitykseen voidaan olla edellisvuosien tapaan tyytyväisiä. Työllisyystilanteen voimakas heikentyminen johtuu covid 19 - viruksen vaikutuksesta.

3.2. Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista on tarkasteltu seuraavassa ensisijaisesti lautakunnan painopistealueilla ja myöhemmin muissa toiminnoissa, mikäli niissä on poikkeuksellista kehitystä.

3.2.1 Tavoitteiden toteutuminen painopistealueella

Vapaa sivistystyön lautakunta

Kirjastotoimi

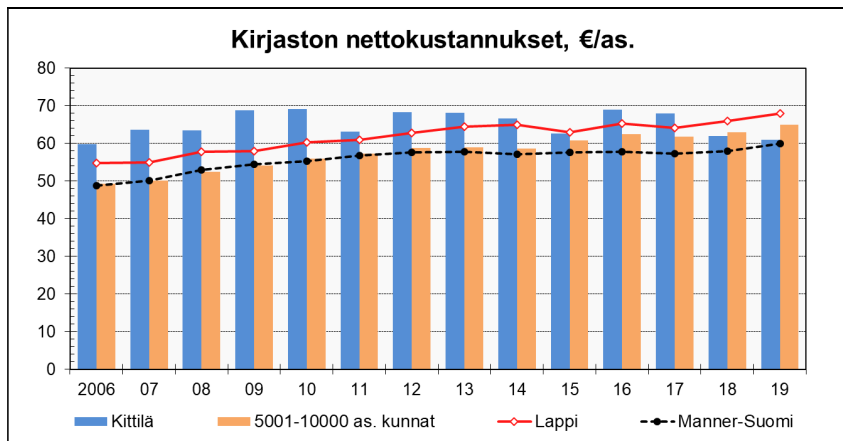
Kirjasto on peruspalvelua, jonka tavoitteena on edistää alueensa asukkaiden yhtäläisiä mahdollisuuksia elämyksiin, tietojen ja taitojen hankintaan. Kirjasto myös tukee lukuharrastusta ja tarjoaa mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen. Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtäviin kuuluu myös tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Kirjaston tavoitteet ovat toteutuneet seuraavan taulukon mukaisesti.

<i>kirjasto</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2020</i>	<i>tot. aste</i>	<i>muutos</i>
Lainat	110506	95106	118000	80,6 %	-13,9 %
Käynit	39951	35996	45000	80,0 %	-9,9 %
Verkkokäynnit	17984	20370	15000	135,8 %	13,3 %
henkilöstö	4,106	4,806	5,06	95,0 %	17,0 %
hankinnat	523	555	530	104,7 %	6,1 %
Lainaus/asukas	17,17	14,74	18	81,9 %	-14,2 %
Käynnit/asukas	5,59	5,58	7	79,7 %	-0,2 %
Lainaaaja/asukas	46,01	44,21	43,5	101,6 %	-3,9 %

Vuosi 2020 on ollut poikkeuksellinen ja käyttöä kuvaavat tunnusluvut pienentyivät ja alittivat talousarvion muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Myös kuluista säästyi noin 78 t€ (18 %) ja ne vähentyivät noin 9 % edellisestä vuodesta.

Suhteessa muihin kuntiin kustannukset ovat kehittyneet seuraavasti.

Viime vuosina Kittilässä on panostettu kirjastotoimeen keskimääräistä vähemmän. Myös vuoden 2020 kustannuskehityksen perusteella viimevuosien kehitys näyttää jatkuvan. Kuitenkin suhteessa opetusministeriön suosituksiin ja koko maan tietoihin tunnusluvut ovat kilpailukykyiset, kuten seuraavasta taulukosta käy ilmi.

	Kitti- lä	koko maa	OPM:n suositus
lainaus/asukas	17,2	15,7	18
kirjastokäynnit/asukas	5,6	9,8	10
lainaajien osuus asukasluvusta	46,0	36,4	45
kirjahankinnat/1000 asukas	468	283	400
muu aineisto/1000 asukas	45	37	100

Hyvin järjestettyjä palveluja toimialan oman käsityksen mukaan asiakastyytyväisyyskyselyjen tuloksien mukaan on asiakaspalvelu. Myös kattava kokoelma sekä yhteistyö Lapin kirjasto -ryhmän kirjastojen välillä tuo tarjontaa asiakkaille nopeasti yhteisen kuljetuspalvelun ansiosta.

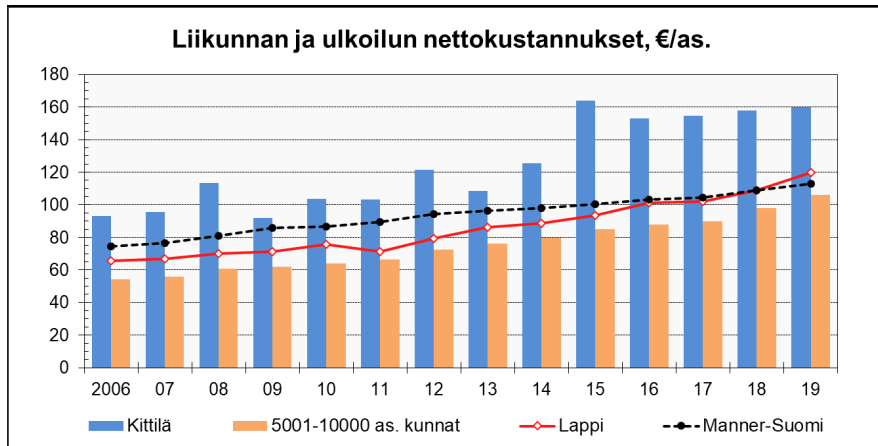
Tarkastuslautakunta

Kirjasto on kyennyt suhteellisen vähäisillä resursseilla tuottamaan hyvät palvelut. Otettaessa omatoimikirjasto käyttöön on mahdollista lisätä myös kirjastokäyntien määrää. Kirjaston investointi ei ole edennyt valtuuston tahdon mukaisesti.

Liikuntatoimi

Laadukkaiden liikuntapalveluiden avulla edistetään kaikenikäisten kuntalaisten terveyttä ja toimintakykyä sekä tuetaan liikunnallisen elämäntavan muotoutumista. Liikuntatoimi ylläpitää liikuntapaikkoja, tukee kansalaistoimintaa, järjestää ohjattua liikuntaa erityisryhmät huomioiden sekä toteuttaa tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Liikuntatoimen tilat ja verkostot olivat käytössä talousarvion mukaisesti, määrärahoista säästyi noin 4 % ja kulut kasvoivat noin prosentin. Suhteessa muihin kuntiin kustannukset ovat kehittyneet seuraavasti.

Kittilässä on panostettu liikuntaan selvästi keskimääräistä enemmän erityisesti vuodesta 2015 lähtien.

Hyvin järjestettyjä asioita toimialan oman käsityksen mukaan on koululaisliikunnan edistäminen ja siihen liittyvä yhteistyö. Puutteet ovat lähinnä poikkihallinnollisessa yhteistyössä.

Nuorisotoimi

Nuorisopalvelut edistävät ja tukevat nuorten aktiivista kansalaisuutta ja osallisuutta. Nuorisotoimi luo monialaisella yhteistyöllä edellytyksiä nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittämiseen, nuorten kasvun tukemiseen sekä lisää sosiaalista vahvistamista ylläpitämällä ja kehittämällä nuorisopalveluita.

Vuonna 2019 Kittilässä käytettiin nuorisotoimintaan 48 €/asukas, mikä oli keskimääräistä enemmän (Lappi 37 €, 5000-10000 asukkaan kunnat 29 € ja koko maa 34 €).

Toiminta on ollut talousarviossa määriteltyjen suuntaviivojen mukaista. Määrärahat alittuivat noin 14 % ja kulut kasvoivat lähes 9 %.

Hyvin järjestettyjä palveluja on mm. nuorisotilojen runsas käyttö ja etsivä nuorisotyö. Haasteena on mm. asiakaspaljous yhtä työntekijää kohti ja turvallisuus.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimen määrätavoitteet ovat toteutuneet seuraavan taulukon mukaisesti. Sekä tilaisuuksien että kävijöiden määrät ovat vähentyneet ja alittivat talousarviossa arvioidun. Myös määrärahat alittivat talousarvion (12 %) ja menot vähentyivät edellisestä vuodesta. Kävijämäärien romahtaminen johtuu suurten tapahtumien (markkinat, hiljaisuus -festivaali) peruuntumisesta.

<i>Kulttuuri</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>ta 2021</i>	<i>tot.aste</i>	<i>muutos</i>
Kulttuuritilaisuudet	79	59	69	85,5 %	-25,3 %
Osallistujat kulttuuritilaisuuksiin	21383	3215	20600	15,6 %	-85,0 %
Elokuvatoiminnan näytökset	175	152	180	84,4 %	-13,1 %
Elokuvatoiminnan kävijät	3320	1892	6500	29,1 %	-43,0 %
Kotiseutumuseon aukiolopäivät	26	39	25	156,0 %	50,0 %
Kotiseutumuseon kävijät	373	253	200	126,5 %	-32,2 %

Revontuliopisto

Revontuliopiston määrätavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti.

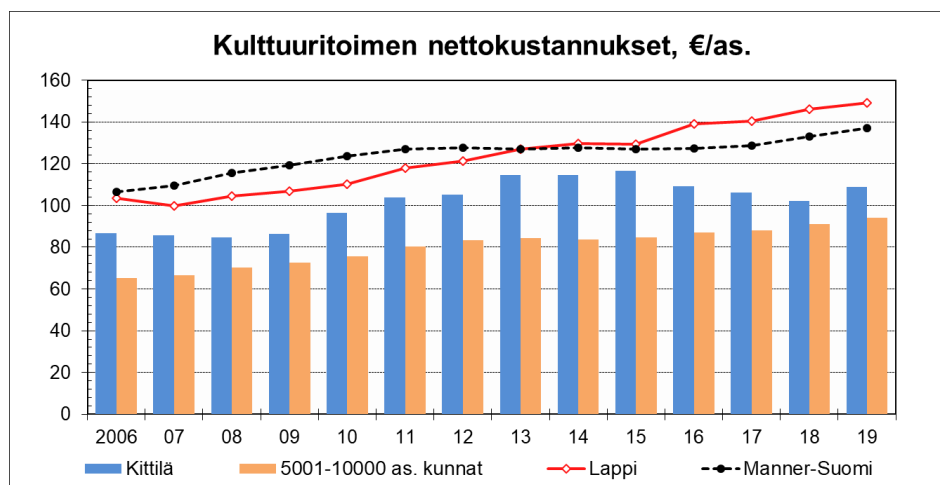
<i>Revontuliopisto</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>ta 2020</i>	<i>tot. Aste</i>	<i>muutos</i>
Opetustuntien määrä	17052	15524	17090	90,8 %	-9,0 %
Opetustunnit Kittilä	8504	7536	8700	86,6 %	-11,4 %
Opiskelijat	3888	3673	4000	91,8 %	-5,5 %
Omien tulojen määrä	361	293	365	80,1 %	-18,9 %
kv-kurssit	1	2	4	50,0 %	100,0 %
sivukylät	43	39	41	95,1 %	-9,3 %
Projektit ja hankkeet	6	6	3	200,0 %	0,0 %

Koronan vaikutus näkyy myös opiston toiminnan vähentymisenä. Määrärahat alituiivat 24 % ja vähentyivät 25 % edellisestä vuodesta. Talousarvion yhtenä tavoitteena oli maksujen pitäminen kohtuullisena. Maksuja ei ole korotettu.

Lautakunnan kokonaisuus

Kokonaisuutena lautakunnantehtävät hoidettiin talousarvion mukaisesti, säästöä 10 % ja kustannukset kasvoivat 0,5 %. Lautakunnan osuus kunnan kokonaismenoista on 6,4 %.

Muihin kuntiin verrattaessa kulttuuritoimen kustannukset (= vapaan sivistystyön lautakunnan toimiala) ovat kehittyneet seuraavasti.

Myös panostus kulttuuriin ylittää samankokoisten kuntien keskimääräiset menot, mutta alittaa muiden vertailuryhmien menot.

Tarkastuslautakunta

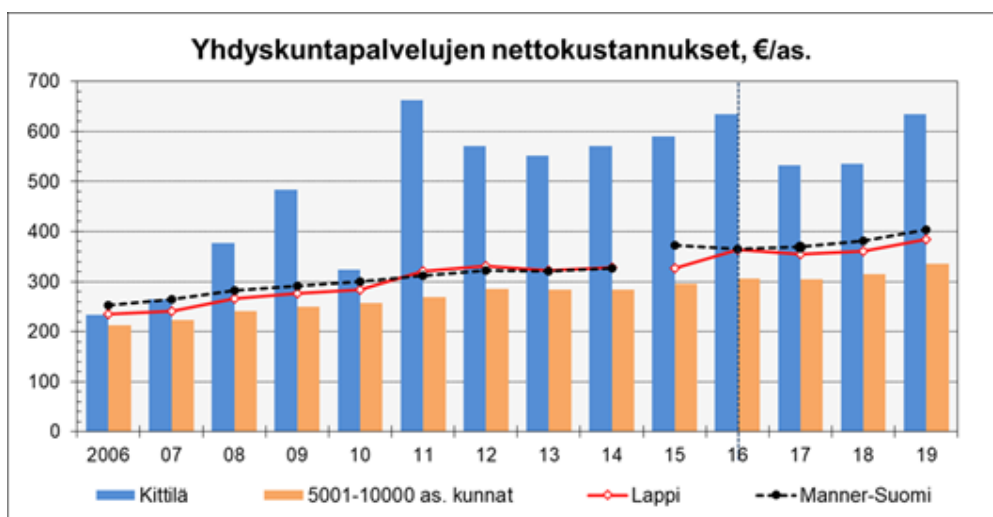
Vapaan sivistystyön lautakunnan tavoiteasetteluun on aiheellista kiinnittää huomiota. Etenkin liikuntatoimen tavoitteista merkittävä osa kohdistuu avustuksiin ja niiden myöntämiseen, mutta avustukset sisältyvät jo määrärahoihin ja niiden toteutuminen on nähtävissä määrärahojen käytöstä. Sama havainto koskee nuoriso- ja kulttuuritointa.

Liikuntatoimessa valmennukseen on aiheellista kiinnittää huomiota

Revontuliopiston käyttäjistä merkittävä osa on eläkeläisiä, joten maksujen alennusjärjestelmää on aiheellista arvioida.

Tekninen lautakunta

Yleistavoitteena on Infra- ja kiinteistöomaisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen, maankäytön suunnittelu ja mittausoimi sekä ravintopalvelujen tuottaminen kunnan tarpeisiin. Lautakunnan kokonaiskustannukset ovat noin 9,1 M€, mikä on 15,8 % kunnan kokonaismenoista. Suhteessa muihin kuntiin kustannukset ovat kehittyneet seuraavasti.

Selvästi suuremmat kustannukset johtuvat pääasiassa katujen kunnossapidosta, joka Kitilässä on poikkeuksellista Levin kaupunkimaisen rakenteen takia.

Tavoitteista maanhankintaa koskevat tavoitteet eivät toteutuneet, mutta tonttivaranto vaikuttaa riittävältä. Kiinteistötoimen rakennushankkeiden toteutumisesta oli (liian) yksityiskohtainen selvitys. Toiminnan nettotulot ylittivät talousarvion 52 prosentilla.

Toiminnan laajuutta koskevissa tiedoissa ei tapahtunut olennaisia muutoksia, mutta ravintopalvelujen suoritteet alittuivat ja vähentyivät, mihin vaikuttanee pandemia.

Hyvin hoidettuja asioita yksikön oman käsityksen mukaan on maankäytön suunnittelu ja siihen liittyvät käynnistämisen- ja maankäyttösopimukset. Toiminnalla on mahdollistettu Levin hallittu kehitys ja suurten investointien toteuttaminen.

Levin asemakaava-alueella on suurimpana haasteena rakennetun ympäristön säilyttäminen ja parantaminen. Pääasiassa tämä koskee vanhojen katujen päällysrakenteiden uusimisia ja siinä yhteydessä tehtyjä parannuksia. Hankkeita on siirretty eteenpäin. Tämä tulee väistämättä heijastumaan Levin imagoon ja negatiivisesti matkailuelinkeinoon.

Tarkastuslautakunta

Tekninen toimi vastaa pääosin investointien toteutumisesta. Merkittävä osa investointeihin osoitetuista määrärahoista jää vuosittain käyttämättä, esim. kirjaston suunnittelumääräraha on siirtynyt useana vuotena. Vuonna 2020 toteutumisaste oli 59 % eli edelleen vähäinen.

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Lautakunnan määrätavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti:

<i>Rakennusvalvonta</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>ta 2020</i>	<i>tot. Aste</i>	<i>muutos</i>
Rakennus ym. luvat	282	298	320	93,1 %	5,7 %
Ilmoitukset	6	26	20	130,0 %	333,3 %
Viranhaltijapäätökset	435	599	480	124,8 %	37,7 %
Poikkeamisluvat ja suunnittelutarveratkaisut	46	35	50	70,0 %	-23,9 %
Katselmukset	482	922	750	122,9 %	91,3 %
Uudet ympäristöluvat	2	1	5	20,0 %	-50,0 %
YSL ilmoitukset	18	11	12	91,7 %	-38,9 %
Maa-ainesluvat	5	6	6	100,0 %	20,0 %

Taulukon perusteella rakentaminen on edelleen runsasta kunnassa.

Lautakunnan muista tavoitteista taksat ympäristönsuojelumääräykset hyväksyttiin tavoitteen mukaisesti vuonna 2020. Rakennusvalvonnan käsittelyajat olivat tavoitteiden mukaiset. Tosin tavoitteen toteutuminen täsmälleen edellisen vuoden ja tavoitteen mukaisena (30 vrk) vähentää luottamusta tavoitteen toteutumiseen. Määrärahat alittuivat 41 %. Maksutuloilla katettiin 78 % koko toiminnan kustannuksista.

Tarkastuslautakunta

Rakennuslupien käsittelyajat ovat nopeat ja vastaavat Lapin keskitasoa johtuen resurssien lisääntymisestä

Kideve -elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen painopisteenä on EU-rahoitteiset kehittämishankkeet, yritysneuvonta, yritystilaisuudet ja tapahtumat, sähköiset palvelut ja sivustot sekä muut kehittämistoimenpiteet.

Työpaikkoja koskevat tiedot ovat kehittyneet seuraavasti valtuuskauden aikana. Valitettavasti tilastojen päivittyminen on hidasta.

	2016	2017	2018
Alueella olevien työpaikkojen lkm	3 378	3 437	3 393
Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	4,6	4	3,7
Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	26,1	26,5	26,3
Palvelujen työpaikkojen osuus, %	68,5	68,6	68,8
Työpaikkaomavaraisuus	116,2	112,8	109,2

Kittilässä kahden vuoden työpaikkamäärän kasvu on 0,4 %, kun se koko maassa on 4,3 % ja Lapin läänissä 3,6 %, joten valtuustokauden alkuvuosina kehitys oli Kittilässä hitaampaa. Myös työpaikkaomavaraisuus on heikentynyt.

Kittilän kunnan yritysanta on noin 860 kpl. Toimintakertomuksen mukaan suorien asiakaskontaktien määrä on ollut noin 80 % yritysantasta eli vuoden aikana on tavoitettu lähes 700 yritystä. Lisäksi on muuten tavoitettu noin 90 % yritysantasta eli lähes 800 yritystä.

3.2.2 Muiden tavoitteiden toteutuminen

Lautakunnan arviointi on kohdistunut ensisijaisesti painopistealueisiin. Seuraavassa on kuitenkin esitetty lyhyesti havaintoja myös muilta toimialoilta koko valtuustokaudelta.

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen alaiset toiminnot hoidettiin annetuilla määrärahoilla (alitus 10 %). Covid 19 -virus vaikutti olennaisesti myös kunnanhallituksen toimintaan. Useat kunnan toimintaan vaikuttaneet oikeusprosessit ovat päättyneet kunnan kannalta myönteiseen ratkaisuun vuonna 2020 ja vuoden 2021 alussa.

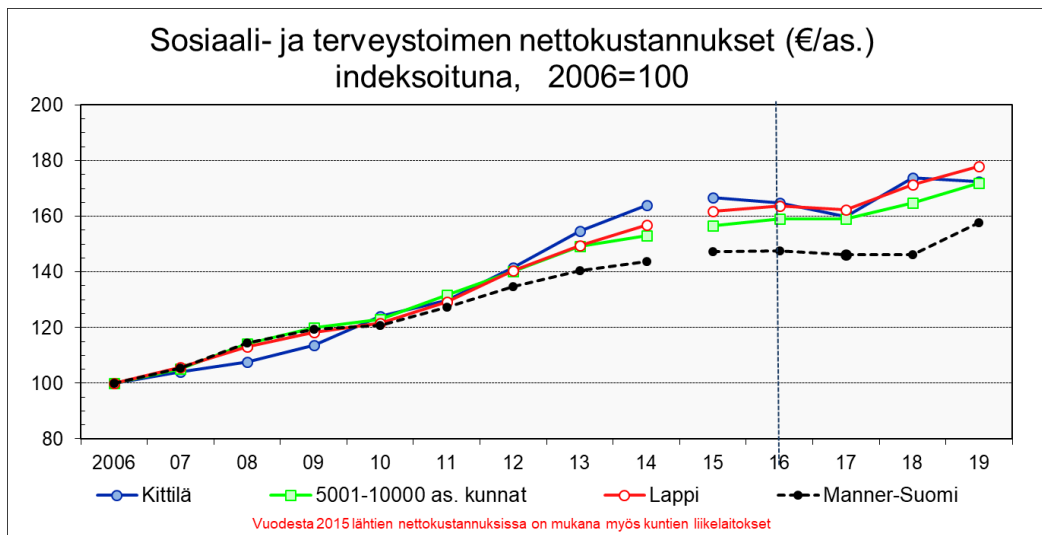
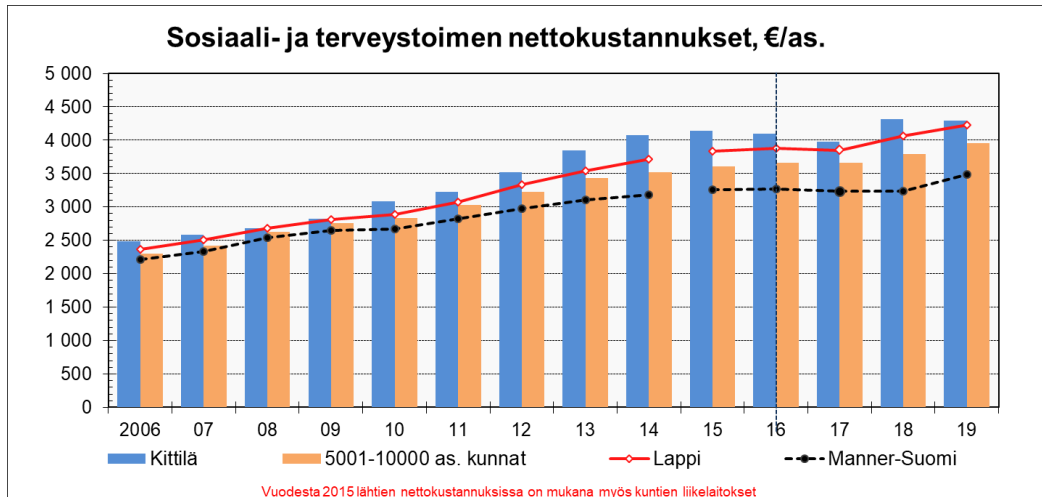
Tarkastuslautakunta

Uuden valtuustokauden alkaessa Kittilässä on aiheellista suunnata katse tulevaisuuteen eikä antaa enää menneiden tapahtumien vaikuttaa asioihin ja niistä päättämiseen.

Sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaali- ja terveystoimen toimintakate ylittyi noin prosentin (162 t€, kasvu 7,6 %) lähinnä erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen menojen takia.

Sosiaali- ja terveystoimen kustannusten kehitys ja indeksikehitys on esitetty seuraavassa kuvassa. Vuoden 2020 suurehkon kasvun takia vuonna 2020 Kittilä ylittää keskimääräiset menot ja kuntien indeksikehityksen.

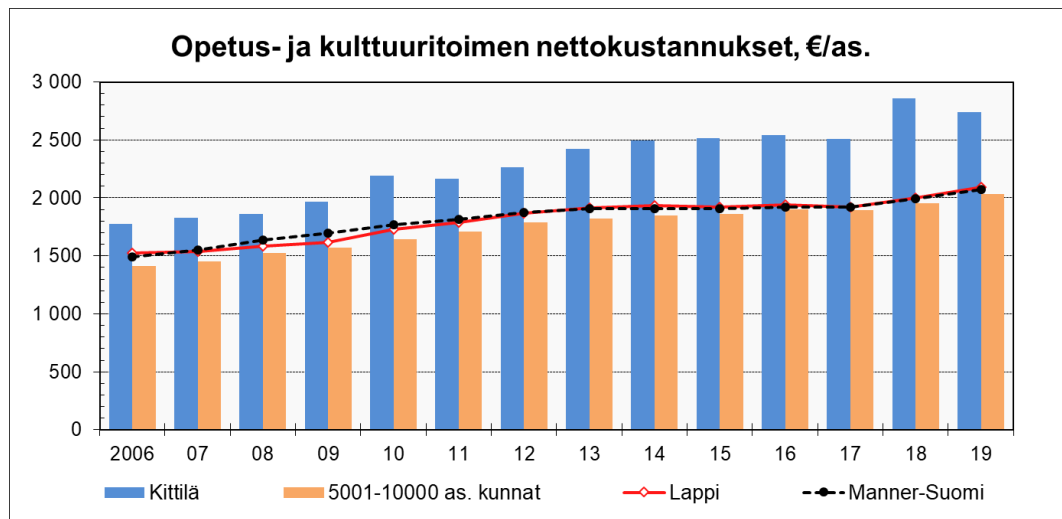

Kittilän kunnan tarvevakioidut menot vuoden 2019 tietojen perusteella olivat perusturvassa noin prosentin keskimääräistä korkeammat.

Koululautakunta

Koululautakunta alitti talousarviossa varatut määräraha 8 prosentilla. Suurin alitus oli palvelujen ostoissa (kuljetukset)

Koko sivistystoimen kustannukset ovat kehittyneet seuraavasti. Kuvioon sisältyy myös vapaa-aikatoimen kustannukset.

Valtuustokauden aikana kustannuksissa on tapahtunut tason muutos vuosien 2017 ja 2018 välillä, jonka jälkeen kustannukset ovat tasaantuneet etenkin kun koulu- toimen kustannukset alentuivat lähes 3 % vuonna 2020. Vuoden 2020 määrärahois- ta säästyti 8 %.

3.3. Taloudelliset tavoitteet

Vuonna 2019 ei ollut talousarvion ylityksiä lainkaan, mutta vuonna 2020 niitä oli 508 t€, joista suurimpana sosiaali- ja terveystoimi (505 t€, 1,6 %) ja näistä suurim- mat olivat sosiaalipalveluissa, noin 400 t€, 29 % ja erikoissairaanhoidossa 1,1 M€, 13 %.

Talousarviopoiikkeamana voidaan pitää myös investointiosan toteutumista. Inves- tointeihin oli osoitettu määrärahoja talousarviossa yhteensä 7,0 M€ ja niihin käy- tettiin 4,1 M€ (toteutumisaste 59 %, edellisenä vuonna 65 % ja sitä edellisenä alle 40 prosenttia). Valtuuston tahto ei ole toteutunut. Suurin poikkeama oli Kirkkonky- län ala-asteessa ja Levin liikenneväylissä.

Talousarvion tunnuslukutavoitteet ovat toteutuneet seuraavan taulukon mukaises- ti.

Tunnuslukutavoitteet	tavoite	toteuma	poikkeama
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	13,8	14	0,2
Vuosikate % poistoista	95	304	209
Investointien tulorahoitus %	38	208	170
Vuosikate euroa/asukas	282	1311	1029
Kertynyt yli-/alijäämä/asukas	2908	3525	617
Lainanhoitokate	-0,8	4	4,8
Kassan riittävyys	0	11	11
Toim. ja inv. rahav. kertymä, 1000 €	-3999	4391	8390

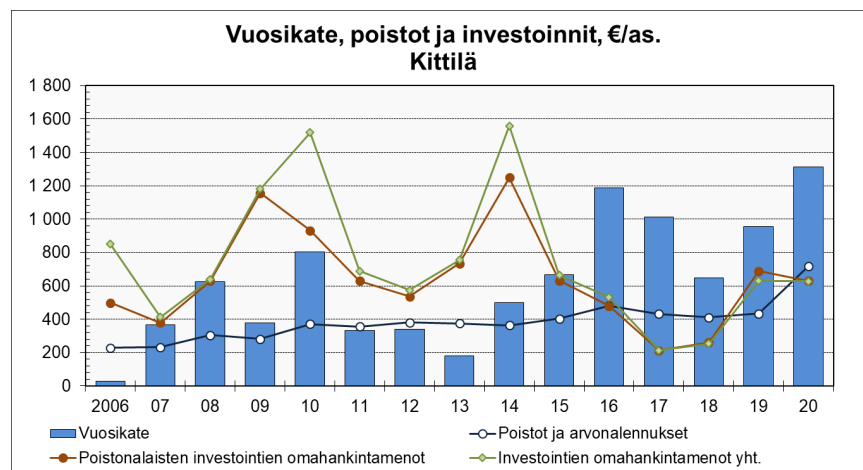
Kaikki tunnusluvut ovat toteutuneet tavoiteltua paremmin.

Yhteenveto tulos- ja rahoituslaskelman tunnusluvuista on esitetty seuraavassa taulukossa.

Tulos- ja rahoituslaskelman tunnusluvut	2017	2018	2019	2020	koko maa ¹
Vuosikate euroa/asukas	1011	648	957	1311	727
Vuosikate % poistoista	234	158	221	304	171
Investointien tulorahoitus %	474	248	139	208	94
Toim. ja inv. rahavirran kertymä 5 vuodelta, t€/as	-167	791	2120	2805	55
Kassan riittävyys, pv	4	5	10	11	42

Kaikki tunnusluvut olivat edellisvuotta paremmat. Tunnusluvut ovat myös keskimääristä parempia maksuvalmiutta lukuun ottamatta.

Vuosikatteen riittävyttä on tarkasteltu seuraavassa kuviossa.

Vuosikate on ollut riittävä sekä investointeihin että poistoihin kuutena viimeisenä vuotena. Tätä ennen vastaava tilanne oli vuonna 2008.

Yhteenveto taseen tunnusluvuista on esitetty seuraavassa taulukossa. Taseen tunnusluvut olivat sekä edellisvuotta että keskimäärästä paremmat.

Taseen tunnusluvut	2017	2018	2019	2020	koko maa
Omavaraisuus %	54	57	61	66	59
Suht. velkaantuneisuus %	48	42	36	32	60
Lainakanta/asukas	3331	2700	2576	1979	3474
Kertynyt ylijäämä/asukas	1988	2252	2895	3525	2355

¹ Koko maan tiedot perustuvat ennakkotietoihin tai edellisen vuoden perusteella arvioituihin tietoihin

3.4 Investoinnit

Investointien kokonaismäärä oli talousarvion mukaan 7,0 M€ ja niihin käytettiin 4,0 M€. Investointien edelleen vähäinen. Kittilässä investointeihin käytettiin 630 euroa/asukas, kun koko maan keskiarvo oli noin 650 €.

4. HENKILÖSTÖ

Henkilöstön määrä (640) vähentyi 15 henkilöllä (edellisenä vuonna lisäystä 6), henkilöstökulut vähentyivät 0,2 % (edellisenä vuonna kasvua 6,6 %) ja henkilötyövuosien (580,1) kasvu oli yli 63.

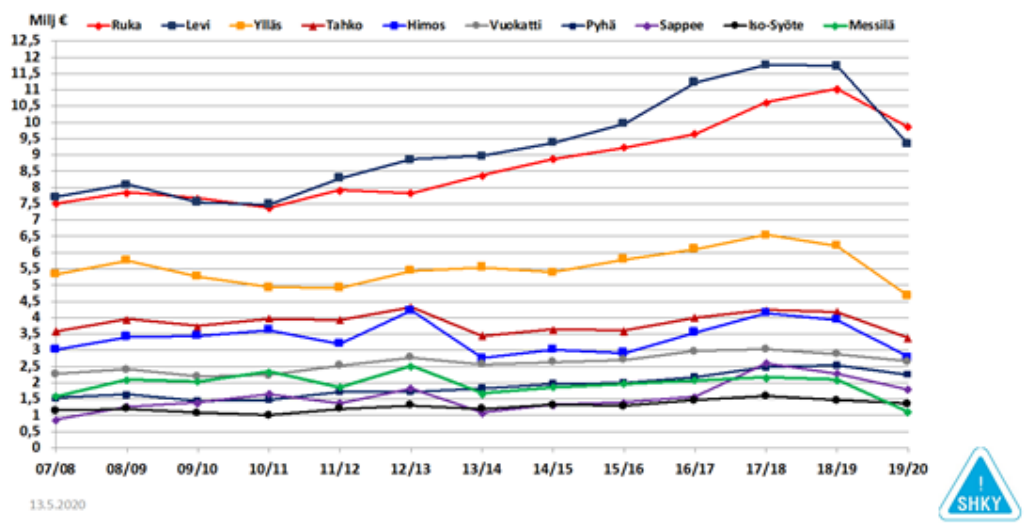
Sairauspoissaoloja henkilötyövuotta kohti oli 23,0 pv (edellisenä vuonna 25,7). Sairauspäivien määrä on huolestuttavan korkea ja positiivisesta kehityksestä huolimatta se ylittää kunta-alan keskiarvon (16,5 pv vuonna 2019). Strategian tavoitetta siitä, että sairauspoissaolojen määrä alittaa kuntien keskiarvon ei saavutettu.

5. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Konserniyhteisöistä lautakunnan painopistealueena oli Levin Ski Resort Ltd.

Levin Ski Resort Ltd

Levin Ski Resort Ltd -konsernin henkilötyövuosien määrä on noin 150. Talousarviossa asetetuista tavoitteista poiketen yhtiö ei ollut enää vuonna 2020 Suomen suurin hiihtokeskus, mikä käy ilmi seuraavasta kuvasta.

Ruka ohitti Levin niukasti. Konsernin liikevaihtoa koskeva kasvutavoite (3,5 %) ei myöskään toteutunut, sillä liikevaihto laski selvästi poikkeustilanteen takia. Tavoitteena olleisiin ympäristö- ja energiatehokkuuteen yhtiössä on panostettu.

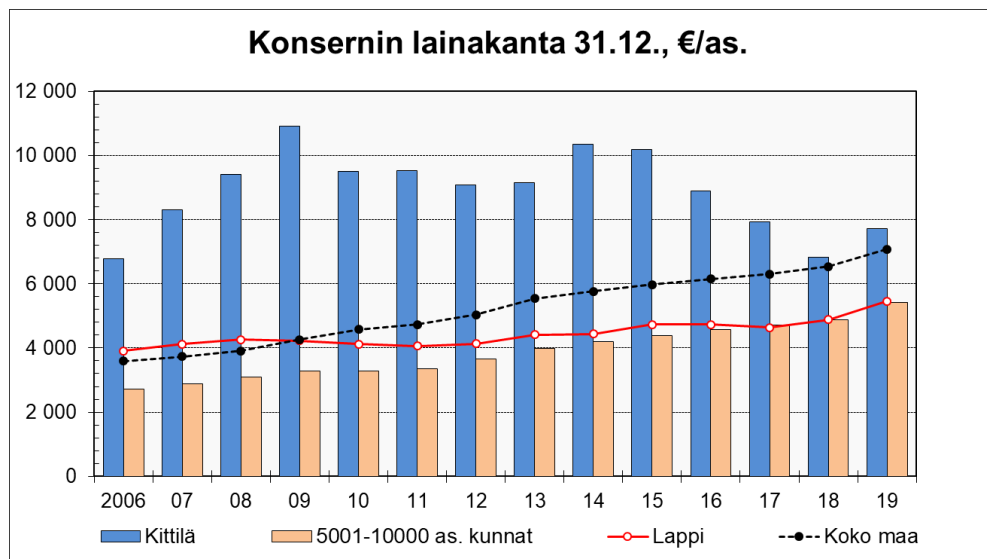
Konsernin kokonaisuus

Verrattaessa muihin kuntiin konsernin tunnusluvut vuonna 2019 olivat seuraavan taulukon mukaiset.

<i>Kuntakonsernin tunnusluvut 2019</i>	<i>Kittilä</i>	<i>5-10000 as</i>	<i>Lappi</i>	<i>Koko maa</i>
Toimintakate, €/as.	-6 247	-6 053	-6 204	-5 097
Vuosikate, €/as.	2 356	450	609	812
Vuosikate %:a poistoista	177	72	83	100
Tilikauden tulos, €/as.	1 023	-154	-129	61
Investointien tulorahoitus, %	73	46	58	51
Toim. ja inv. rahavirta, €/as.	-994	-500	-412	-537
Kassan riittävyys, pv	28	33	46	42
Omavaraisuusaste, %	49	38	41	42
Suht. velkaantuneisuus, %	72	63	68	84
Lainakanta ja vastuut, €/as.	8 071	6 005	6 251	8 201
Kertynyt yli-/alijäämä, €/as.	8 179	1 234	1 901	2 313

Kittilän konsernin tunnusluvut toimintakatetta, toiminnan ja investointien rahavirtaa, kassan riittävyyttä ja velkaantuneisuutta kuvaavia tunnuslukuja lukuun ottamatta olivat kaikkia vertailuryhmiä paremmat. Vuoden 2020 kehitys ei olennaisesti muuta vertailuasetelmaa.

Arvioitaessa kunnan kykyä selvitä velvoitteistaan konsernilainoilla on olennainen merkitys, sillä yhden kriteerin mukaan konsernin lainakanta saa olla enintään 50 % yli keskiarvon. Kittilän kunnan tilannetta ja kehitystä on tarkasteltu seuraavassa kuviossa. Vuosina 2016-20 ko. kriteeri ei enää ylity.

Konsernin tunnusluvut poikkeavat kunnan tunnusluvuista. Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on konsernissa 51 % ja kunnassa 14 %, konsernin vuosikate asukas-

ta kohti on noin 100 € parempi kuin kunnassa, mutta myös lainakanta asukasta kohti on yli kolminkertainen.

6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISEN ARVIOINTI

Kittilän kunnassa ei ole erityistä tarvetta talouden tasapainottamiseen. Talouden lakisääteinen tasapainottamistarve tulee silloin, kun talousarviossa on kattamaton-
ta alijäämää. Kittilän kunnan taseen osoittama ylijäämä on 22,7 M€.

7. SISÄINEN VALVONTA, RISKIEN HALLINTA JA KONSERNIVALVONTA

Sisäisen valvonnan tarkoituksen on turvata tavoitteiden saavuttaminen. Tarkastus-
lautakunta muistutti aikaisemmin useaan kertaan strategian puutteesta. **Edelleen
on aiheellista muistuttaa strategian toimeenpanosta ja strategiassa esitettyjen
tavoitteiden ja mittareiden toimivuuden arvioinnista.**

8. YHTEENVETO

Kuntatalouden kannalta vuosi oli odotuksiin, vuoden aikana esiintyneisiin riskeihin
ja aikaisempaan kehitykseen sekä muihin kuntiin verrattuna erinomainen. Kittilän
kunnan taloudellinen liikkumavara suhteessa vuoden 2020 alussa ilmenneisiin ta-
louden haasteisiin on hyvä. Myös koko valtuustokauden talouskehitys on ollut erin-
omainen.

Arviointikertomuksessa on esitetty korostettuna ne kohdat, joihin lautakunta kiin-
nittää erityistä huomiota.

Tarkastuslautakunta kiittää henkilökuntaa asiantuntevasta esittelystä tarkastuslau-
takunnan kokouksissa.

Kittilässä 21. toukokuuta 2021

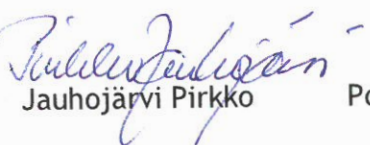
Granroth Aaro

Siitonen Esa

Ylläsjarvi Esa

Jauhojarvi Pirkko

Poti Jukka